

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **V. O.**, zast. JUDr. Irenou Wenzlovou, advokátkou se sídlem Sovova 709/5, Litoměřice, proti žalovanému: **Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje**, Ulrichovo náměstí 810/4, Hradec Králové, ve věci ochrany před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 7. 2014, č. j. 30 A 66/2013 – 96,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 7. 2014, č. j. 30 A 66/2013 – 96, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým bylo podle ustanovení § 87 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), určeno, že zásah stěžovatele spočívající ve výběru kaucí ve výši 10.000,- Kč, kterou musel složit žalobce dne 2. 8. 2013 na dálnici D11 ve směru na Hradec Králové jako řidič motorového vozidla, byl nezákonný. Zasahující policisté kauci vybrali s odkazem na § 125a zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Krajský soud dále rozhodl o nákladech řízení.

[2] Krajský soud dovedl nezákonnost výběru kaucí v tom, že nebylo prokázáno, že byly splněny zákonné důvody pro její výběr. Vyšel přitom z textu potvrzení o přijetí kaucí, kde byl její výběr odůvodněn slovy: *„ Jelikož řidič s blůdkou nespolečně pracoval, vznikla důvodná obava, že by se mohl vyhybat správnímu řízení.“* Ustanovení § 125a odst. 3 zákona o silničním

provozu ukládá policistovi povinnost v potvrzení uvést „důvod uložení kauce“, aniž by kladlo konkrétní nároky na to, jak obsáhle a podrobně má být tento důvod specifikován. To však dle krajského soudu neznamená, že by na odůvodnění postupu policisty spočívajícího ve výběru kauce neměly být kladeny nároky žádné.

[3] Krajský soud poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 – 51 (dostupný stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu na www.nssoud.cz). V něm Nejvyšší správní soud shledal za dostatečné, pokud v potvrzení o převzetí kauce byl důvod vybrání kauce specifikován: „*Z chování, jednání a vystupování řidiče na místě jsem pojal důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat správnímu řízení.*“ I krajský soud by shledal takové odůvodnění dostačující, pokud by bylo takto popsáno. Je jasné, že jde o rychlé řešení přestupku na místě a že policista může nabýt obavu z toho, že se přestupce bude následujícímu řízení vyhýbat, z toho, jaký postoj k věci zaujímá, jak se k policistům chová, jak s nimi při projednání přestupku jedná a komunikuje. Důvody, pro které policisté k výběru kauce přistoupili, by měly být přezkoumatelné. Zejména z toho důvodu zakotvil zákonodárce v zákoně povinnost, aby potvrzení o přijetí kauce obsahovalo také uvedení důvodu jejího výběru.

[4] Odůvodnění provedené v posuzované věci již dle krajského soudu za dostatečné považováno být nemůže. Není z něj totiž možné seznat, o jakou „nespolupráci“ se mělo jednat, v čem ona „nespolupráce“ měla spočívat, jaká byla míra intenzity této „nespolupráce“ atd. Ve vyjádření k žalobě se stěžovatel snažil toto obecné odůvodnění konkretizovat. Toto tvrzení stěžovatele však nebylo podpořeno žádnými důkazy. Pokud by policisté konkrétní okolnosti uvedli již při sepisu potvrzení o přijetí kauce, předešlo by se tím nepřezkoumatelnosti úvah o nutnosti výběru kauce a libovůli při volbě tohoto postupu. V neposlední řadě by byla dána možnost řidiči, aby se k takto konkretizovaným důvodům pro výběr kauce mohl ve stejné míře konkrétnosti vyjádřit, neboť s takovou možností formulář rovněž počítá.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. Kasační stížnost podal z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení věci a důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, a to proto, že krajský soud vycházel z nesprávně a neúplně zjištěného skutkového stavu.

[6] Krajský soud napadeným rozsudkem nesprávně vyhodnotil zákonné požadavky kladené na odůvodnění vybrané kauce podle § 125a odst. 3 zákona o silničním provozu a jejich vliv na zákonnost výběru kauce jako takové. Stěžovatel uznává, že popis důvodů pro výběr kauce uvedený v potvrzení byl obecný a stručný, avšak to není důvodem pro nezákonnost výběru kauce.

[7] Stejně jako krajský soud se stěžovatel odvolává na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 – 51, ale vyvozuje z něj jiné závěry. Popis důvodů pro výběr kauce byl v daném případě obdobný tomu, který zvolili policisté stěžovatele. Dále poukazuje na to, že rozsah odůvodnění je limitován i samotným formulářem potvrzení. Vzor potvrzení o převzetí kauce je stanoven v příloze č. 9b vyhlášky č. 31/2001 Sb., o řídicích

průkazech a o registru řidičů, ve znění pozdějších předpisů. Po vyplnění dalších povinných údajů zbývá pro doplnění údajů o důvodech vzbuzujících podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, jen minimální prostor. Je tedy zřejmé, že vyjádření policisty ohledně těchto důvodů bude vždy nanejvýš stručné, a že právní předpis s touto stručností počítá. Potvrzení je vyplňováno v terénu v běžném silničním provozu, také proto nelze na jeho odůvodnění klást vysoké formální požadavky.

[8] Ani případné nedostatky v potvrzení nemohou být samy o sobě důvodem pro určení zásahu jako nezákonného. Jedná se pouze o jeden z důkazů, které se vztahují k vybrání kauce. Jak v citovaném rozsudku rozebral Nejvyšší správní soud „[l]ze vedle potvrzení o převzetí kauce vycházet i z jiných podkladů, z nichž lze zjistit okolnosti uložení kauce. Takovými podklady (důkazními prostředky) mohou být např. oznámení o přestupku, úřední záznamy, svědecké výpovědi či zvukové, obrazové nebo jiné nahrávky, které zachycují provádění zásahu a byly pořízeny v souladu se zákonem.“ Měl-li tedy krajský soud pochybnosti o dostatečnosti odůvodnění potvrzení, měl přistoupit k dalšímu dokazování týkajícímu se okolností zásahu tak, jak to navrhoval stěžovatel ve svém vyjádření k žalobě – zejména pokud jde o výsledcích zasahujících policistů, což však neučinil.

[9] Z uvedených důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalobce se přes výzvu soudu ke kasační stížnosti nijak nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a za stěžovatele jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že krajský soud ve věci rozhodl bez jednání. Z protokolu o projednání věci na č. l. 90 vyplývá, že krajský soud měl za to, že jsou splněny podmínky podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení platí: „Soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhnou nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.“ Není přitom zcela zřejmé, jak krajský soud k závěru o splnění podmínek tohoto ustanovení dospěl.

[13] Ze spisu vyplývá, že žalobce podal žalobu k pobočce krajského soudu v Pardubicích. Předseda senátu této pobočky vyzval žalobce i stěžovatele k vyjádření, zda souhlasí s tím, aby bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání. Na to reagoval stěžovatel přípisem ze dne 1. 10. 2013, ve kterém sdělil, že s tímto postupem nesouhlasí. Žalobce reagoval dne 4. 10. 2013, když sdělil, že s projednáním věci bez jednání souhlasí. Následně, i na základě upozornění

stěžovatele, došlo k předání spisu přímo krajskému soudu, neboť podle rozvrhu práce se nejednalo o věc, která se má projednávat a rozhodovat na pobočce soudu. Předseda senátu krajského soudu zaslal opakovaně dne 7. 10. 2013 výzvu žalobci i stěžovateli k vyjádření, zda souhlasí s tím, aby bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání. Na tuto výzvu již žalobce ani stěžovatel nijak výslovně nereagovali. Stěžovatel se nicméně k žalobě vyjádřil dne 16. 10. 2013, když v rámci svého vyjádření navrhl též výslech policistů, kteří kauci vybrali, a výslech jejich nadřízeného. Krajský soud usnesením ze dne 18. 12. 2013, č. j. 30 A 66/2013 – 48, žalobu odmítl. Toto usnesení bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2014, č. j. 9 As 37/2014 – 43. Poté, aniž by byl činěn jakýkoliv úkon vůči účastníkům řízení, bylo rozhodnuto nyní napadeným rozsudkem.

[14] Ze spisu tedy vyplývá, že stěžovatel vyjádřil dne 1. 10. 2013 nesouhlas s tím, aby soud rozhodl bez nařízení jednání. Nebyla tedy splněna podmínka § 51 odst. 1 s. ř. s., že s takovým postupem by museli souhlasit účastníci řízení. To, že s jednáním stěžovatel počítal, lze navíc dovodit i z jeho vyjádření k žalobě, kde navrhoval výslech svědků, který nelze provést jinak, než při jednání. Skutečnost, že krajský soud poslal opakovaně výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., ke které se stěžovatel již výslovně nevyjádřil, nemá na závaznost jeho předchozího nesouhlasu žádný vliv. Nejvyšší správní soud v této souvislosti dovodil, že dokonce i za situace, kdy byl takovýto nesouhlas původně sdělen místně nepřislušnému soudu (což pobočka krajského soudu není), nemůže to nic změnit na jeho závaznosti i pro místně příslušný soud, bez ohledu na jím opakovaně zaslanou výzvu, na kterou nebylo reagováno (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 Ažs 76/2005 – 4). Navíc, i pokud by proběhlo jednání před vydáním prvního rozhodnutí ve věci, pokud by chtěl krajský soud po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu rozhodnout bez jednání, měl by povinnost před tím znovu vyzvat účastníky řízení podle § 51 odst. 1 s. ř. s. k vyjádření se k takovému postupu (viz náleží Ústavního soudu ze dne 19. 6. 2008, sp. zn. IV. ÚS 3114/07).

[15] Nenařízení jednání, aniž by pro tento postup byly splněny podmínky podle § 51 odst. 1 s. ř. s., je vadou řízení před krajským soudem, jež by mohla mít ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. za následek nezákonnost rozhodnutí krajského soudu o věci samé. K této vadě je tedy povinen Nejvyšší správní soud povinen přihlídnout i bez návrhu (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Již tato vada řízení musí vést ke zrušení rozsudku krajského soudu.

[16] Nad rámec tohoto důvodu Nejvyšší správní soud konstatuje, že shodně se stěžovatelem neshledává podstatný rozdíl mezi odůvodněním výběru kaucí řešeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 – 51, a odůvodněním kaucí v posuzované věci. Není také zřejmé, z jakých důvodů krajský soud neprovedl navržený výslech policistů. Není totiž pravda, jak tvrdí krajský soud, že tvrzení stěžovatele, týkající se průběhu silniční kontroly, nebylo podpořeno žádnými důkazy. Stěžovatel ve svém vyjádření k žalobě zcela jednoznačně návrh na provedení svědeckých výpovědí navrhl (viz č. 1. 37 soudního spisu). Krajský soud tak buď musí navržený důkaz provést, nebo se vypořádat s tím, proč navržený důkaz neprovedl (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Ažs 61/2008 – 98, nebo ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, publ. pod č. 618/2005 Sb. NSS). Tím spíše je nezbytné se s navrženými důkazy vypořádat, pokud citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 4 Aps 9/2013 uvádí, že lze, vedle potvrzení o výběru kaucí, vycházet i z jiných podkladů, z nichž lze zjistit okolnosti výběru kaucí.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná zejména z toho důvodu, že nenařízení jednání je vadou řízení před krajským soudem, jež by mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Napadený rozsudek krajského soudu proto dle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[18] S ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. byl zrušen nejen výrok I. napadeného rozsudku krajského soudu o určení nezákonnosti zásahu, ale spolu s ním i výrok II. o nákladech řízení, neboť je závislý na výroku I. Nejvyšší správní soud tak zrušil napadený rozsudek ve všech jeho výrocích, jelikož výrok II. nemůže samostatně obstát. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3, větou první, s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. listopadu 2014

JUDr. Radan Malík
předseda senátu